

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Brassóban, Nagy- s Czérna-utca sarkán
Papp Ferencz butoraktára fölött,
hol a szerkesztő hétköznapiakon délelőtt
9—11 óra között,
és Bolonya, mester-utca 325. sz. alatt,
hol minden délután található.
A szellemi részét illető minden közle-
mény, valamint az
előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Agy-külföldi ügyei érdekű közlemények
Horváth László
ársszerkesztőhöz Segesvárra küldendők,
a kis-külföldi ügyei érdekű közlemények
Gyöngyösi István
ársszerkesztőhöz Dicső-Szt.-Mártonba.

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinkai, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

51-ik szám.

Brassó, Csütörtök, május 2-án.

V. évfolyam. 1889.

Magyar keleti társaság.

Évszázadokkal ezelőtt — mikor még vasut nem kötötte össze a keletet nyugattal, hanem a legprimitívebb közlekedési eszközökre volt utalva a világ, — Budától, Debreczentől, Brassón át Egyiptomig hatoltak a karavánok, óriási mennyiségben víve iparcikkéket. A levantini kereskedelem a kilenczedik századtól a tizenharmadik század végeig közvetítette a kereskedelmet Ausztria-Magyarország és a kelet között. Csak a tizenkilencedik században, a műveltség és tudomány, a haladás e századában, midőn vasut és gőzhajó járja be a művelt világ csaknem minden részét, midőn mi legközelebb hozattunk a kelethez, épen ebben az időben szorultunk le teljesen a keleti piacokról, olyannyira, hogy ott, hol már évszázadokkal ezelőtt domináló szerepet vittünk, ma egyáltalán nem vétethetünk számba.

Szerbiában némi lendületet vett már legújabbán a magyar kereskedelem s Bulgáriában is legjobb uton van. Azonban ott sem lehet oly eszközökkel, mint a jelenlegiek, czélt érni. A mai eszközök egyenesen czéltalanok. Oly viszonyok közt, mint a milyenekbe a mi kereskedelmünk jutott a keleten, erőteljes működésre és nem experimentálásra van szükség. Már pedig mai eljárásunk nem más experimentálásnál.

Azonban Szerbiában és Bulgáriában mégis történt már valami. Törökországban és nevezetesen a kelet metropolisában, Konstantinápolyban, azonban nem történt semmi. Pedig a főpiacz Konstantinápoly; az volt régen, azzá kell lennie s azzá kell tennünk ma is: fontos közgazdasági érdekeink követelik. A törökországi piacz, az ottani kereskedelemjogi viszonyok megváltoztatásával — miről még lesz alkalmunk behatóan írni — aranybánya még, mely kiaknáztatlan, de a mely várva-várja az ügyes bányászt, a ki szakértelemmel egyrészt és kellő óvatossággal másrészt hozzáfogjon a dúsan jutalmazó munkához. E bányász nem lehet más, mint a magyar kereskedelem, mely a természet által is mintegy praedesztinálva van arra, hogy Törökország és általában a kelet piacain uralkodjék. Amott különösen Erdély a maga fejlett iparával, Szerbiában el-

lenben Budapest és a felvidék, — bár ide is könnyen eljuthatna Erdély.

Az a kérdés csak: mely út vezet legrövidebb idő alatt Rómába?

Az államnak segítenie kell, ez kétségtelen. Mert állami érdek kívánja, hogy közgazdasági tekintetben domináljunk keleten. Ha anyagi érdekei ide utalják, politikai érdekei is felénk fognak közeledni. Ámde az államtól várni mindent, oly hiba, mely szülőoka azután minden mulasztásnak; mert az állam nem elégíthetvén ki a társadalom várakozását, — ez is tétlen marad.

Tagadhatatlan, hogy ipar és kereskedelem terén az állam igen sokat tehet. De viszont tagadhatatlan az is, hogy az állam csak ott tehet valamit, hol a társadalom is életképes és életrevaló, érzi a cselekvés szükségét. És — ha elértünk ide — valljuk be nyíltan, első sorban nem az állam, hanem kereskedőink és iparosaink okai annak, ha évről-évre tért vesztettünk a keleten.

Épen ezért legfőbb ideje annak, hogy az érdekelt társadalom megmozduljon. Ez esetben a kormány támogatásában egy perczig sem kételkedünk. A társadalomnak szervezkednie kell. Társulásban van a hatalom és erő. A mi lehetetlen az egyesnek, játék a nagy összességnek. Így van az ipar és kereskedelem terén is; csak ezen elvnek hódolva, hódíthatjuk meg magunknak a keletet, nevezetesen Szerbiát, Bulgáriát és Törökországot.

Legfőbb ideje különben, hogy Magyarország kereskedelme és ipara felszabaduljon a kormány gyámsága alól s a maga lábára álljon. Ez esetben a siker nem fog elmaradni. Mert a mit a kormány közöstudományi viszonyainkból kifolyólag nem tehet, azt bátran teheti a társadalom, melyet politikai tekintetek e szempontból nem feszélyeznek.

Tudvalevő dolog, hogy kereskedelmi képviselők a külföldön a cs. és kir. konzulátusok. De ép oly tudvalevő dolog az is, hogy e konzulátusok — tisztelet a kivételeknek, minő például épen a konstantinápolyi — legkevésbé sem protegálják a magyar ipart, hanem ellenkezőleg ennek rovására az osztrák ipart. A míg ilyen lesz képviselőtünk, addig ne is várjunk javulást.

Ez a szomorú tapasztalat érlelte meg egy külföldön élő nagy hazánkfűben azt az eszmét, hogy állítsunk társadalmi képviselőket a külföldön, a melyeknek nemcsak hogy semmi közük sincs az osztrák iparhoz, hanem egyenesen hivatvák leküzdeni annak már elhatalmasodott versenyét.

Gróf Széchenyi István, a „legnagyobb magyar“ mondá: „Tengerre magyar!“ és érdekekben gazdag fia, gróf Széchenyi Ödön, jelenlegi török pasa mondá: „Keletre magyar!“

Széchenyi Ödön gróf ideája volt egy nagy magyar keleti társaság alakítása, melynek feladata volna azután, emelni a magyar kereskedelmi érdekeket a keleten, nevezetesen Törökországban, Bulgáriában és Szerbiában.

Maga, kereskedelmünknek keletre való terelése nemcsak nem új eszme, hanem már évszázados; hisz a tizenharmadik században milliókra ment a Magyarországból a Balkán félszigetre kivitt iparcikkék értéke. Ámde egy magyar keleti társaság eszméje egészen új köztünk s csak óhajtható volna, hogy az mihamarább testté váljék.

A módozatok megbeszélése, melyek leggyorsabban vezetnének czélhoz, nem képezi mai cikkünk tárgyát, azt fentartjuk magunknak máskorra, midőn az eszme már szélesebb körökben is elterjedt. Egyelőre csak magával az eszmével akartunk foglalkozni, mely megérdemli, hogy a legszélesebb körben is terjesztessék.

E tárgyban különben május 16-án előértekezlet lesz Budapesten. Óhajtható volna, hogy azt kövesse a megalakulás, azt pedig a rendszeres, tervszerű és erőteljes működés, hogy végre-valahára ismét rendes kerékvágásába térjen vissza hajdan erős keleti kereskedelmünk.

Szterényi József.

Belföld.

Brassó, május 1. (Szász egyetemi képviselők.) A szász egyetem képviselőinek mandátuma lejárván, kedden új választás tartatott, melyen Brassóban közfelkiáltással Filtsch József és Zay Adolf, a vidombáki kerületben pedig Bolesch Károly választattak meg.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

A Czenktetön.

— Regényes elbeszélés —

(Folytatás.)

II.

Weiszenfels Kunó most másodizben volt özvegy. Első házasságából két fia származott: Arminnak hívták az elsőszülöttet és családörökös; Antaltól már szöltünk. A második házasság gyermektelen maradt; de második neje mint szintén özvegy nyújtotta neki kezét s egy leányt hozott e házasságba. E leány, Elisabeth, már gyermekségétől fogva a törzsörökös Arminnak volt menyasszonyul eljegyezve.

A feketehalmi vár (Schwarzburg) egyik magasán ivezett, homályos termében találjuk Weiszenfels Kunót, egy tiszteletreméltó agastyánt, magas támlájú székében pihenve. Tekintete az ivablakon át a pusztamezőségeen keresztül a kolostor felé irányul, hol második fiával, Antallal megismerkedtünk; gondolatai is ott tévőválnak; a zárda legutóbbi eseményei foglalkoztatják az öreg lovag elméjét. Épen az imént kapta a hírt, hogy az apát — az ő fivére — meghalt, a nélkül, hogy utódjául Antalnak, mint ezen méltósághoz igényt tartónak, következtetéséről intézkedett volna.

Ezen állás szabad választás utján szokott a szerzetesek által betölteni, s bár ő is, mint a zárda véd-

nökét, nyomatékos szavazat illeti meg, melyet — természetesen fia előnyére — már el is küldött, de a mint alkalma volt értesülni, Antal a szerzetesek nem kedvelték, s így nagy veszély forgott fenn az iránt, hogy a választás nem fog reá esni.

Lázás nyugtalanság vett erőt a hatalmas lovagon. Vajjon ama gondolat izgatja-e fel, hogy régóta táplált kedvencz tervei most meghiusulnak, vagy más külső befolyás is hat reá s fosztja meg szokott egykedvűségétől?

Most zörögve hull alá a felvonóhid, s kevés vártatva a teremajtóban egy csatlós jelenik meg, jelentve a király követének megérkezését.

Kunó fáradtan emelkedik föl s állva várja be a király hírnökét. A hírnök belépett.

— Isten hozott váram szabad falai közé! — üdvözlé a lovag a jövevényt, ki így szólt:

— Weiszenfels Kunó! átadom neked uram s királyom üdvözlését, s nevében jövök számat kérni tőled házatok erőszakosságaiért. Fiad Armin a szorongatott nép ostroma lett, az ország békéjét megszegte, háborúságot és gyilkosságot huzcöl a szomszédos várakba s megtámadja ő felsége békés alattvalóit. Tudd meg tehát, hogy ha mátol fogva hat hét alatt lovas katonáid nem lesznek lefegyverezve s vezérük, a te fiad, nem kezd békés foglalkozáshoz, úgy házatok számkivetésre s te és fiad a megérdemelt büntetésre számíthatok.

Az öreg nehezen tartható nyugodtsággal hallgatta a követ szavait, s midőn ez elhallgatott, kínos szünet állott be. Kunó fölemelte reszkető jobbját s azt mintegy védőleg terjeszté a beszélő elé.

— Az ország békéjét szegjük meg? — nyögé végre nehezen. — A Weiszenfels nemzedéke tudja, mi áll jogában. Ha uradnak, a királynak nincs hatalma a vad hordák betöréseit elűltani, magyar hűbéreseinek túlkapásait megfékezni, akkor tölje el, hogy e dolgot magunk végezzük s kezünkben fegyverrel rendet és csendet teremtsünk.

— Ez utolsó szavad, Weiszenfels Kunó? — kérde mély komolysággal a küldött. — Gondold meg a következményeket.

— Utolsó szavam! — mondá Kunó, mialatt dacosan egyenesedett föl.

— Ugy nincs több mondanivalóm, legalább mára semmi egyéb. Gondolkozzál s kiméj meg egy második jöveteltől, — inté a követ.

— Elégé meggondolkoztam! — viszonzá Kunó lovag nyomatékkal.

— Tehát a viszontlátásra, ha nem is örvendesre! — kiáltá a király embere, nagy bosszúsággal hagyva el a termet.

(Folytatása következik.)

pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Brassó, május 1. (Országgyűlés.) A képviselőház hétfői ülésében elfogadta az 1889. évi szülői jogmegajánlási törvényjavaslatot. Az ülés elején Münnich Aurél a véderő-bizottság elnöke ismertette a törvényjavaslatot, hogy miben különbözik ez — az új véderő-törvény elfogadása folytán — a korábbi évek hasonló törvényjavaslataitól. Ezután Nagy István a mérsékelt ellenzék részéről kijelentette, hogy elfogadja a törvényjavaslatot, de határozati javaslatot nyújtott be arra nézve, hogy a honvédelmi miniszter évente tegyen jelentést a háznak az egyéves önkéntesek tiszti vizsgájának eredményéről. Irányi Dániel szólalt föl azután, kijelentve, hogy a függetlenségi párt nem szavazza meg a törvényjavaslatot, mert a közös hadseregnek nem szavaz meg újoncokat; ezután Andrassy Gyula grófnak a főrendiház bizottságában tartott beszédével polemizálva, az önálló magyar hadsereg mellett érvelt. Beszéde folyamán oly nyilatkozatra ragadtatta magát, mely nagy zajt s elnöki megjegyzést is keltett: azt mondta ugyanis, hogy a habsburgi dynastia tagjai mindig megcsónkítani törekedtek a magyar alkotmányosságot. Az elnök rectificáló megjegyzései mellett a ház többségének zugása felelt erre a támadásra. Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter csak röviden nyilatkozott, kijelentvén, hogy a Nagy István határozati javaslatához némi irányi módosításokkal hozzájárul s hogy Andrassy Gyula gróf beszédében — mely a nemzetnek nemcsak érzelméhez, hanem eszélyességéhez is szólt — saját meggyőződését találta kifejezve. A ház úgy a törvényjavaslat, mint a Nagy István módosított határozati javaslatát elfogadta. Végül a honvédelmi miniszter tette meg utolsó jelentését a negyedik korosztálynak az 1888. évi sorozásnál történt igénybevételéről, miután az új véderőtörvény intézkedése folytán a negyedik korosztály felhívásáról többé szó nincs.

Brassó, május 1. (A bécsi értekezletek.) Tisza miniszterelnök, Wekerle pénzügyminiszter, Orczy miniszter és Tarkovich államtitkár ápr. 29-én reggel Bécsbe érkeztek, a hol Tisza miniszterelnököt a d. e. folyamán ő felsége kihallgatáson fogadta. Délben a külügyminiszteriumban Kálnoky gr. elnöklele alatt a közös miniszteriumok szakelőadói vettek részt. Az értekezletek esetleg ő felsége elnöklele alatt folytatattatni fognak.

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. május 1.

A szamoai értekezlet ápr. 29. délután fél 3 órakor tartotta első ülését a berlini birodalmi cancellári palota gyűléstermében. Az ülés háromnegyed 4 óráig tartott. A tárgyalásokra nézve Németország képviselőinek indítványára a legszigorubb titoktartás határoztatik el.

Minthogy a belga király már újra képes az uralkodásra, a törvényhozás jövő teljes ülésén indítványt szándékozik tenni a regenség megszüntetése iránt.

Jól értesült körökből származó tudósítás szerint Oroszország legutóbbi időben különböző közbenjárók útján kísérletet tett Bulgáriához való jelenlegi viszonyának megváltoztatására, nevezetesen megkísérelte

Stambulovot az orosz álláspont elfogadására megnyerni. Ez arra való utalásra történt, hogy Szerbiában és Romániában is megtörtént a kedvező fordulat Oroszország javára. Az Oroszországgal való megegyezés szövege azt hangsúlyozták, hogy miután Oroszországnak a nagy európai leszámolásra kell előkészülnie, azért ez eshetőségre rendeznie kell a viszonyokat a Balkán-félszigeten. Oroszország a döntés idején nem fog különös igényekkel fellépni; Balkán-félszigeti barátaival szemben beéri azzal, hogy azok akkor majd sakkban tartásák Törökországot. Azért Bulgária egyikezkedése Oroszországgal igen könnyen megvalósítható, egyetlen akadálya csakis Ferdinánd herceg, a ki okvetlenül eltávolítandó. Azonban Stambulovnak husvéti beszédéből kitűnik, hogy az orosz fáradozások kárba veszttek.

Stambulov beszéde mintegy visszautasítása minden oly kísérletnek, mely a bolgárokat fejedelmüktől eltántorítani akarná s így e beszédnek a fenforgó körülmények között, a pusztán loyális manifestációnál magasabb jelentősége van.

A francia általános képviselő-választás szeptember hó 22-én fog megtartatni. Boulanger 52-ik születésnapja alkalmából hívei lakomát rendeztek, melyen Laguerre felolvasta Boulanger levelét. Különös incidens nem fordult elő. Boulanger és társai Londonba utaztak, a hol hosszabb ideig szándékoznak tartózkodni.

Szerbia regensei megkegyelmezték mindazoknak, a kik 1886-ik évben a büntető-törvénykönyv 10. cikke alapján hazaárulás miatt ítéltettek el. Azok, a kik az utóbbi 7 év alatt politikai vétség miatt fogságba kerültek, most már mind visszanyerték szabadságukat.

Román lapszemle.

„A román és magyar forradalmárok.” a czime azon tárczacikknek, melyet a „Gazeta” a bukaresti „Romanul”-ból néhai Rosetti örökéből átvett. Azzal kezdi, hogy szabadságharcunk kezdetén sok román állott be honvédek és harczoltak Janku és Axente ellen. Hogyan lehet ezt a szerinte csodadolgot megfejtetni? — kérdezi, és meg is fejt. 1848. márczius 15-én ugymond, mi magyarok varázs-szavakat hangoztattunk-e u. m.: Szabadság, egyenlőség és testvériség! s e szavak a románokat sem hagyhatták hidegen. Ezért harczolt egy Borlea is Janku ellen, holott később Janku nyomorba esvén, éppen Borlea segítette és emelt neki sírkövet is.

A cikk írója, természetesen erdélyi román, — ki is lehetne más? — zsenge ifju korában hallotta Borleától, hogy mennyit szenvedtek azok a románok, kik a Kossuth honvédek közé állottak. Ugyan töle hallotta, hogy Janku az unió miatt(?) ragadt fegyvert a magyarok ellen, kik, hogy az erdélyi románságot elpusztítsák(?), megcsinálták az uniót Magyarországgal. Azonban Borleának nem tudták azt, hogy Janku miért kelt fel, nem tudtak semmit a balázsfalvi gyűlés végzéseiről.

Czikkiró ezt 1879-ben hallotta Borleától, de három év múlva még többet hallott Konstantinápolyban Pradeano oláhországi forradalmártól. Ez megfejtette neki, hogy miért támogatták az oláhországi forradalmárok Bemet, Kossuthot. Azért, mert gyűlölték a muszkát; de ezek sem tudtak semmit az unióról és

azon okokról, melyek miatt a magyarok az uniót megcsinálták. S a „Gazeta” elég naiv, ehhez egy szót sem szólni. Vagy ő is hiszi, hogy Bretianoék, Goleacuék, Cesar Boliak, Rosetti és mindazok, a kik Oláhországból 1848. őszén hozzánk menekültek, ne tudtak volna az unióról.

Ma halljuk életünkben legelőbb, hogy Rosetti 1848-ban Oláhországból egy kis román csapatral jött volt Bem segítségére, s hogy e miatt ma nagyon fáj az öreg Pradeano szíve, hallván azt, hogy ma minő állapotban vannak Erdélyben a románok. Azt olvastuk, hogy a 64-es években Rosetti el akarta foglalni Erdélyt s hogy e bolondoskodásáért a bukaresti élclapok eleget lovagoltak rajta; de hogy Rosetti Bemnek segédsapatot hozott volna Munteniából, ezt ma jegyezte fel az utókor számára a „Romanul” és utána a brassói „Gazeta”.

Jellemző ez azért, mert ebből is megtanulhatjuk, hogy hogyan készítik az utókor számára odaát a román atyafiak a históriát. Ma még csak kis csapatral küldik Rosettit Bem segítségére, de 40 év múlva 50 ezer ember, s még 40 év múlva 100 ezer oláhországi bajnok jön Bem segítségére és ezekkel vivja Bem a piskii győzelmet, ezekkel veszi be Szebent, Brassót és veri ki a muszkákat és Puchnert, a verestoronyi és tömösi szoroson. A ki 40 és 80 év múlva élni fog, erre a históriára bizton számíthat. Odaát csakugyan a phantasia írja a történelmet. . .

A cikk írójának sehogy sem fér koponyájába az, hogy egy Bratiano, Rosetti, Balcescu nem látták át, hogy az unió az erdélyi románokat meg fogja semmisíteni. S éppen egy Balcescu nyújtott Kossuthnak segédkeztet az unió előkészítésére? Már most azt is tudni kellene, hogy miért tették ezt az oláhországi revolutonáriusok? Czikkiró hiszi, hogy majd csak napfényre fog kerülni ez is. Az, hogy még valaha azt is megtudjuk, hogy tulajdonképen nem is Kolozsvárt mondták ki 1848-ban az uniót, hanem Rosetti, Bretiano, Cesar Boliak, szóval az oláhországi forradalmárok egyeztettek volt össze 1848-ban Erdélyt Magyarországgal. Ez is az odaát készített história mesterségéhez tartozik.

Addig is már az eddig elmondottakból is sokat tanulhatunk czikkiró és a „Gaz.” szerint azok, kik a románok kulturális egyesítésén fáradoznak. Így! Most még csak a kulturális unióról van tehát szó. Bizony sokat elbir az a papiros, a melynek neve odaát „Romanul”, itt „Gazeta”.

Addig eljen egy gazetás vezércikkben Kozma tanfelügyelő, a ki fölfedezte, hogy nem okos dolog Kolozsvárt a népiskolákban német nyelvet tanítani. Ha az nem okos dolog, hogyan lehet okos dolog az, hogy a román iskolákban magyarul tanítsanak? Ezt fejtse meg most Kozma tanfelügyelő.

A mig ezt Kozma megfejtene, addig a „Gazeta” meg fogja fejteni azt, hogyan muszáj a romániai csángóknak csak románul tanulni s az anyanyelvről még csak nem is mukkani? Melyik lesz hamarabb kész a megfejtéssel, vagy melyik marad vele adós? A „Gazeta” lesz az első? Az ám — az agyonhallgatásban. Csak nem fog egy szomszéd-ország belügyeibe avatkozni! Nem elég-e töle az, hogy: Unguri—dusmani?

Czenkalji

A telefon.

— Népszerű természettani értekezés. —
(Folytatás.)

Az ugyanazon évi philadelphiai kiállításon, Bell is kiállította találmányát a fényes gépcsarnok egyik szegletében és napokig állott mellette a nélkül, hogy valaki figyelmére méltatta volna a szerény készüléket, vagy ha igen, akkor is csak vállat vonva, lenézően bírálgatták a laikusok.

Egyszer azonban egy szemüveges angol jött a kiállítás tüzetes megtekintésére. A hirneves fizikus, Sir William Thomson állott meg előtte és kíváncsian vizsgálva a kis faállványt, behatóan megmagyaráztatta magának a készüléket; mit a feltaláló annyival inkább örömet tett, mert jól esett lelkének, hogy lelt valakit, ki meghallgatja.

Graham Bell előadása teljes 2 óráig tartott, mire az angol tudós kezét szorítva vele, azzal a biztatással hagyta el, hogy mindent megtesz találmánya terjesztése érdekében.

És William Thomson ura is maradt ígéretének. Még aznap megírta londoni lapjának (melynek kiállítási tudósításokat küldött), hogy megtalálta a „telegráf csodák-csodáját”; a mi, ha Bell telefonjára még nem is, de mai tökéletesített alakjára méltán talál. Viszszatérve aztán Angolországba, érdekes előadást tartott szeptember hóban róla, Franciaországban pedig egy koronás fő, I. Don Pedro, Brazília császára buzdokoltott mellette; úgy hogy rövid idő múlva megnyerték a közvélemény érdeklődését az új találmány iránt.

Az új évben Graham Bell érdekes kísérletet tett

találmányával a Bostontól 22 klm.-nyire fekvő Salem város közt, mely célra a távirda-sodrony vezetéket használta fel, s az egész annyira sikerült, hogy ez utóbbi helyen nemcsak minden egyes szavát, hanem hangjának különböző árnyalatait is élesen kivehették. Majd Angliába hozták át, hol először a londoni tud. akadémiában volt bemutatva; később Párisban és Berlinben lett ily módon ismeretes. Sőt itt már nagyobb szabású kísérletek is tétettek, a mennyiben közelekvő városokat és helyiségeket kötöttek vele össze, melyek mind a legnagyobb sikert eredményezték.

Most már eloszlottak a téves hiedelmek és gúnyos megjegyzések s ezuttal az optikusok kirakataiban is lehetett már telefont találni. Nem is volt hiány kíváncsi szemlélők- és vevőkben egyaránt, a társadalom minden osztályából.

Magától értetődik, hogy ugyanezkor Magyarországon és pedig Budapesten is bemutatták a messze-szólót szakértségek előtt s innen még Székesfehérvárra is beszéltek vele, — mely kísérletet a kir. főtávirda igazgatósága rendezte, — a mi a meglehetősen nagy távolság daczára, teljesen sikerült. Czélyszerűségét, egyszerű használhatóságát belátták a gazdagabbak és kereskedők is, kik csakhamar berendezték vele palotáikat, illetve üzletüket stb.

Mivel egyidejűleg a főváros utcái is egyszerre sűrűbb pókhálószerű sodronyháló mutattak, Graham Bell híres emberré lett s találmánya bejárta az egész világot.

De mielőtt ennek részletes ismertetéséhez fognék, okvetlen szükséges előbb azokról az eszközökről, ké-

szülékekről szólni, melyek Bell telefonját megelőzték s így a telefon történetébe vágnak.

II.

Már régóta és sokan foglalkoztak azzal a legújabb időkig elérhetetlen (diókeménységű) feladattal, hogy miként lehetne a hangot arra alkalmas készülékkel sikeresen továbbítani? Tudjuk, hogy a hang hullámos mozgás által gyorsan terjed a levegőben, mely másodpercenként 1050 lábnyival viszi tovább az előidézett hanghullámot. Minél vékonyabb a hang, annál több rezgést tesz, tehát gyorsabban is terjed, mint a vastag, mély hang; ezért a telefon is jobban visszaadja a finom női, mint általában a durvább férfihangot.

Az volt tehát a feladat, hogy oly eszközt készítsenek, mely gyorsabban közvetítse a hangot a levegőnél, mert az csakis úgy lesz halható, ha leküzdheti az ellenálló légtömeget. Az első ilyenmű kísérletet Preece jelentése szerint, az angol Hovke Róbert tette 1667-ben, ki művében így emlékezik meg róla: „Állithatom, hogy egy kifeszített fonalat használva, nagy távolságra vihetem át a hangot, még pedig olyan sebességgel, mely bár ha nem is olyan nagy, mint a fény sebessége, mégis összehasonlíthatatlanabban nagyobb, mint a hang tovaterjedési sebessége a levegőben. A hangátvitel nemcsak egyenes vonalban kifeszített fonallal eszközölhető, hanem akkor is, ha a fonalon több törés és csomó van.”

(Folytatása következik.)

Egy regény.

— Res saxonicae. —

„Vom deutschen Stamme” cím alatt Németországban egy regény jelent meg, mely a hazai szászok borzasztó elnyomatását panasolja. E lérczművet — mert a szó szoros értelmében az — a „Pester Lloyd”-ban dr. Silberstein, a kiváló műkritikus tisztességesen ledorongolta. Nem kellett több a legkiválóbb (?) szász néppárti képviselő, Filtsch József urnak: nekimegy Silbersteinnak két vezércikkben, hogy egy egész halmozott sületlenséget zudítson a fejére.

Lássuk kivonatban, hogy tulajdonképpen mi fáj Filtsch urnak.

„Már a kritika első mondata — ugymond — „Ismét egy szász felajdulás”, valótlanúságot tartalmaz. Ha egy német író regényt ír, melyben megemlékezik a szászoknak a magyarosítási mánia által való politikai elnyomatásáról (sic!), úgy ez, eltekintve attól, hogy igaz-e, vagy nem, nem szász felajdulás. Szász felajdulásnak csak akkor volna az a regény mondható, ha szerzője erdélyi szász volna, — Schiffkorn azonban nem ez.”¹⁾

„Odakünn (t. i. Németországban) egy ideig egész komolyan hittek a magyarországi németfalás meséiben — mond szerző. Kétszeres helytelenség. Először ma ép úgy hiszik ezt Németországban, mint azelőtt²⁾, másodszor pedig ez még sem egészen olyan mese, mint a kritikus elhítni szeretné.”³⁾

Épen a legutóbbi napokban jutott kifejezésre a véderő-vitában a németfalás tekintélyes adagja.⁴⁾ Az a német szerkesztő, kire a kritikus hivatkozik, bizonyára nagyon csodálkozott volna, ha megtudja, hogy Budapest 120.000 német ajku lakossága a 153 népiskola közt egyetlen tiszta német iskolával nem bír s hogy az 1862-ben létezett 1232 német népiskola Magyarországon 1887-ig leolvadt 639-re.⁵⁾ Nem emlékszik a kritikus ur arra, midőn 1880-ban — habár sikertelenül megkísérelték, elnyomni Budapesten, Szebenben és Segesvárt a német színielőadásokat?⁶⁾ Nem emlékszik többé a német czégtáblák, sőt német étlapok elleni heczre Budapesten?⁷⁾ Nem emlékszik már a német Schulverein elleni heczre, melynek minden bűne abban állott, hogy támogatni akarta a német iskolaügyet Magyarországon?⁸⁾ Ezeket a tényeket és számos hasonlót nem lehet a valóság világából a mesék országába utasítani.

A magyar journalistika kedves qui pro quo-ja, az erdélyi szászoknak hét évszázadon át való erős nemzeti fennmaradását a magyar nemzeti türelmesség érdeméül felróni. Itt azonban két hibáról megfeledekzenek. Egyszer a magyar türelmesség érdeméül tekintik azt, a mi a szászok nemzeti fenntartásukért minden megtámadás ellen folytatott kitartó harcának köszönhető⁹⁾, majd az elmúlt nemzedékek nemzeti türelmeségét vindikálja magának a mai generáció, a mi pedig teljesen hamis. — — — — —

Az egész magyar állameszme, t. i. Magyarországot tiszta magyar nemzeti állammá átváltoztatni,

nemcsak a németiség, hanem az összes nem magyar nemzetiségek kiirtására törekszik¹⁰⁾ s ez ellen irányul az erdélyi szászok minden küzdelme.¹¹⁾ Ha a szászok a két évtizednél régibb idő óta mindinkább elhaltmaskodó magyarosítási mánia által tényleg nem volnának nemzeti fennmaradásukban veszélyeztetve, akkor valóban nem is volna okuk, ezért nehéz harczot vívni, mely leköti legjobb erőinket,¹²⁾ akkor nem volna okuk felajdulásokra.¹³⁾

Hogy a magyar állam „keresztül-kasul rothadt és feloszlásnak indult”, mint Schiffkorn mondja,¹⁴⁾ mi magunk sem hiszszük.¹⁵⁾ Mi életerősnek tartjuk a magyar államot s hazánkban teljes szívünkkel csüngünk rajta.¹⁶⁾ Ez azonban szenved a magyar nemzeti állam boldogtalan (sic!) ideája alatt, mely komoly veszélyt reá nézve¹⁷⁾, ha nem jut idejekorán észébe, hogy lehetetlenség, 10 millió nem magyart megmagyarosítani; hogy ellenben egy nemzeti tekintetben türelmes Magyarország a közös szabadság és műveltségi kötelekével egymáshoz fűzött 16 millió honpolgárnak hatalmas birodalma lehetne. És azon reményt, hogy a magyarok is be fogják ezt egykor látni, tápláljuk rendíthetetlenül továbbra is!¹⁸⁾

Tanügy.

— Hivatalos rész. —

Meghívó.

A nagy-küküllőmegyei általános tanító-egyesület központi választmánya f. év május 4-én az állami leányiskolában Segesvárt délelőtt 10 órakor ülést tart, melyre a t. tagok ezennel meghívotnak.

T á r g y a k :

1. A legutolsó választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.

2. Elnöki bejelentések.

3. A nagygyűlés előkészítése.

4. Indítványok.

Segesvárt, 1889. év április hó 29-én.

Kovács Sándor,
alelnök.

Szieghart Elek,
jegyző.

IV. Országos egyetemes tanítógyűlést szándékozik tartani hazánk tanítói kara Szent-István-napján Budapesten. A III. orsz. egyetemes tanító-gyűlés végrehajtó-bizottsága már ki is bocsátotta e tárgyban a felhívást. — A jelzett tanító-gyűlés főtárgyai lesznek:

1. Az osztatlan népiskola tanterve és tankönyvei.
2. Az orsz. tanítói nyugdíj-törvény revíziója.
3. A IV-ik egyetemes tanító-gyűlés és a tanító-egyletek országos szövetsége eszméjének megbeszélése.
4. Az esetleges elhatározandó egyetemes tanító-gyűlés tárgysorozatának megállapítása.
5. Az Eötvös-alap ügye.

Egyes halasztást nem tűrő reformeszmék megvitatása s azok megvalósítása érdekében a szükséges lépések megtétele.

Helyi és vidéki hírek.

Május elseje meglehetősen szép időjárással köszöntött be, mely állandónak ígérkezik. Bizony el is kelne már nálunk egy kis jó idő!

A Rudolf-emlék, Maros-Torda-megye május 9-ikén tartja tavaszi közgyűlését, melyen intézkedni fognak az elhunyt trónörökös emlékére Görgényben felállítandó Rudolf-emlék tárgyában.

Regálé-megváltás. Brassó város tanácsa a kir. adófelügyelőhöz benyújtotta regálé-megváltási igényét, mely a város területére nézve 1,358.032 frt 020 kr-ra, a falvakra nézve pedig 364.879 frt 80 kr-ra, összesen tehát 1.722.912 frtra szól.

József főherczeg tudvalevőleg május 12-én üli meg ezüst menyegzőjét. A főherczeg, mivel még egyre gyöngéledik, egész csendben fümei nyaralójában ünnepli e napot.

Hymen. Adler L. Jakab helybeli pénzváltó tegnap vezette oltárhoz a helybeli izraelita templomban Steinhardt Adél kisasszonyt.

¹⁰⁾ Fix idea!

¹¹⁾ Száznyolczvanezer ember 16 millió, illetve egy hatalmas állam ellen. Jónás elnyelni akarná a csethalat.

¹²⁾ A szászok legjobb erői: Filtsch és Zay no meg néhány brassói matador. Mert más nem küzd már, a mások már beláiták, hogy hisz csak képzeletben láttak ellenséget. Szegény szászok, melynek ezen legjobb erői le vannak kötve.

¹³⁾ Tehát az „Egy regény”-ben mégis a szászok jajdultak fel. Lám, hogyan szólja el magát az ember,

¹⁴⁾ A ki ilyesmit csak örülési mániában mondhat.

¹⁵⁾ Mely kegy! Ily kegy láttára Tisza Kálmán is be fogja adni derekát.

¹⁶⁾ A papiros nagyon türelmes, sokat lehet reá írni. Tetteket kérünk. De ne olyan komédiát, hogy Filtsch akarja megvédeni Tiszával szemben a magyar alkotmányt.

¹⁷⁾ Vajjon?

¹⁸⁾ Frázisok szemenszedett gyűjteménye!

Katonai előleptetés. Tompa Gábor, II. Sándor-ezeredbeli főhadnagy, jelenleg Boszniában, kit városunkban köztisztet és szeretet környezett minden társaságban, a májusi előleptetés alkalmával százados lett. Ugyanekkor Nowotny Alfred hadnagy lett főhadnaggyá.

Német színház. Két rossz előadás után — hétfőn Dumas Fils-nek értéktelen s (hogy szeliden fejezzük ki magunkat) minden jobb érzést sértő színműve „Francillon”, és kedden három egyfelvonású vigjáték, azaz bohózat, melyek közül bajosan lehetne eldönteni, melyik a legizléstelenebb — tegnap szerdán ismét összevágó, gondos előadásban, jó szereposztással láttuk a Laube-féle fordításban Scribe számos darabjainak egyikét, mely megjelenése óta egészen a mai napig állandó repertoire-darabját képezi minden rangu színpadnak. Az említett vigjáték (Bataille des Dames) melyet mulattató s érdekes meseje, határos szerepei jellemzőnek, a társulat joggal kedvelt két tagjának, Bauer Ida kisasszonynak és Höfer urnak jutalomjátékául adatott. Bauer kisasszony színészeti tehetségének fesztelen játékában, üde megjelenésében, ritka csengő hangjában nyilvánul, már annyiszor részleteztük, hogy ez alkalommal annak rövid felemlítésére szorítkozhatunk. Höfer ur pedig szintén azon kevés színészek egyike, ki elegáns rutinírozott játékával, rokonszenves megjelenésével a legcsekélyebb szerepben is a közönség tetszését megnyerni tudja. Azért csak természetes volt, hogy e két kedvencének jutalomjátéka alkalmával a színházat az utolsó helyig lefoglalta, őket a színpadra léptük s játékuk folyama alatt tetszés-nyilvánításával ismételtén kitüntette, melyből különben a többi szereplőknek is (Ronald kisasszonynak és Freytag urnak) érdem szerint kijutott.

Iskola-ügy. A brassói polgári kereskedelmi testület mint ipartársulat tanoncziskoláinak évről vizsgái folyó hó 5-én délelőtt 8 órakor kezdődnek az állami kereskedelmi iskolák helyiségében (Nap) melyre az érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Brassó 1889 május 1. az igazgatóság által.

Humorisztikus felolvasás. Höfer Emil május 8-án a színház termében igen változatos programmu német humorisztikus felolvasást tart.

Az első fecske. A brassói róm. kath. főgymnasium ifjusága f. hó 7-én, kedvezőtlen idő esetén 11-én tartja idei majálisát. Ez lesz az első idei majális!

Dalestély. A brassói római katolikus egyházi énekkar növendékei f. 1889. évi május 4-én szombaton a „Nr. 1” nagy termében Jaschik Gyula karnagy ur vezetésével a megszerzett Harmonium javára, zártkörű dal-, zene- és tánczenét rendeznek. Kezdeté pont 8 órakor este. Belépti jegy személyenként 1 frtért, tanulójegy 50 krért kapható a szokott üzleti helyiségekben, este pedig a pénztárnál. Műsorozat: C. M. Weber. „Oberon” nyitány, zongorán 4 kézzel, előadják Malcher Etelka k. a. és Jaschik ur. a) Jaschik Gy., „Farsangi öröm” tréfás Polka, b) Kücker Fr., „Tavaszi megérkezése, éneklő a női kar. Emersits P., „Concert-Ländler” két solohegedűre, vonónégyes-kísérettel, előadják Honigberger Ilona és Dajbukát Szidonia kisasszonyok. Abt., „Kettős dal”, éneklő Faflik Mathild és Körner Etelka kisasszonyok. Haydn J., „Symphonia”, zongorán 4 kézzel, 6 hegedű, gordonka 8 trombita, kis dob, kukuk, fűlemle, fűrj, harangjáték, triangulum stb. kísérettel. Arditti G., „A tavasz” keringő, éneklő Bányai Mariska kisasszony. Jaschik Gy., „A dalárok kirándulása”, fr. négyes, éneklő az összes nőikar. A hangversenyt táncz követi.

Uj iskola. Türkös község állami elemi iskolája a jövő tanévre új, szép emeletes épületet nyer; a kultuszminiszter engedélyezte már a 15000 frtnyi költséget. Bizony ideje is már!

A bukaresti magyar társulat által husvét másodnapján rendezett műkedvelői előadás és hangverseny kitünően sikerült, mint ottani levelezőnk írja. Különösen tetszetek a kődfátyolképek, valamint a gitárhangverseny

Uj főispánok. Jász-Nagy-Kunszolnok-megye főispánjává Ujfalu Sándor szatmármegyei alispán, Temesmegye főispánjává, Molnár Viktor országgyűlési képviselő fog kinevezettni. Csongrádmegye új főispánja iránt még nem történt megállapodás.

A magyar tudományos akadémia tudvalevőleg egyhangulag gróf Andrássy Gyulát jelölte az elnöki székre. Ennek következtében Andrássy Gyula gróf hétfőn felkereste Fraknoi Vilmost, a magyar tudományos akadémia főtákarát, értesítendő arról, hogy megválasztását az akadémia elnökévé, nem fogadhatná el. Andrássy gróf ezen kijelentése leirhatatlanul leverőleg hatott az akadémikusokra. Ugy halljuk azonban, hogy az akadémia irányadó tagjai ennek dacára ragaszkodnak a szándékhoz, hogy a gróft megválasztják.

A párisi kiállítás megnyitása. A párisi diplomatai testület tagjait nem fogják meghívni a május 5-én tartandó ünnepélyre, hanem csakis a kiállításnak a május 6-án történő ünnepélyes megnyitására.

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről Horváth László (Segesvár).
Kis-Küküllőmegye részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton).

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Sztárenyi József.

HIRDETMENYEK.

LAKÁS.

A Popp-féle bérház (Csergepiacz 148. sz.) első és második emelete, mely 12 helyiségből, azok között 4 esetleg osztható nagy teremből áll, 1889. évi október hó 1-jétől kezdve, — akár lakásokra felosztva, akár egészben, — egy évre kiadó.

Közelebbi felvilágosítás szerezhető Rombauer Emil főreáliskolai kir. igazgatónál, naponta 11—12 óra között, hivatalos helyiségében Csergepiacz 309. szám alatt. 183 1—3

Szám 523.—1899.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszter ur az 1889. évi április hó 14-én kelt 11361. számú rendeletével a Nagyváradi—Koloszvár—Brassói államut 326—343. és 378—390., továbbá a Nagyszeben—Segesvári államut 39—46. km. szakaszán korlátok felállítását 2887 frt 36 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1889. évi május hó 13-ik napjának délelőtti 10 órájára a nagy- és kis-küküllőmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny-tárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a költség végösszege után számítandó % árendés vagy ráfizetés mellett — a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Segesvár, 1889. április hó 19-én.

A nagy- és kisküküllő vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.
181 1—1

Jelentés.

Van szerencsém tudatni a tisztelt husfogyasztó közönséggel, hogy Koródi Mihály urtól a Színház-utca 315. szám alatti mészárszéket három évre átvettem s ott minden nap friss, jó húst árulhatok és pedig:

marhahus	kilója	34 kr,
sertéshus	"	44 "
borjuhus	"	30 "
"	finom	36 "

Jó minőség- és pontos kiszolgálásért kezeskedem.

Teljes tisztelettel

Szikszay J.

(182) 1—3

Szám 238.—1888. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szent-ágothai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagy-szebeni »Albina« takarékpénztár végrehajtónak verdi Artz Mihály végrehajtást szenvedő elleni 180 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az erzsébetvárosi kir. törvényszék (a szent-ágothai kir. járásbíró) területén

lévő és Verd községben fekvő, a verdi 98. számú telekjegyzőkönyvben A + 3—57. rendszámok alatt bejegyzett ingatlanokra az árverést 648 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi május hó 20-ik napján délelőtti 10 órakor Verd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. törv.-ezikk 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szent-Ágotha, 1889. február 19.

A kir. járásbíró telekkönyvi hatósága:
Avedik Simon,
kir. aljárásbíró.
(185) 1—1

2 szoba kiadó

I. Buzasor Mandl-féle házban. Értekezni lehet Wolf Gyulánál.

Vízerő!

5 percznyi távolságban a várostól, mintegy 12 lóerejű, új Sagebien-kerékkel és áttétellel, lakással és megfelelő műhelyiségekkel, istálló-s kamarákkal stb., változtatás miatt idei május hó elejével kiadandó — esetleg eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(184 1—6)

Brünni posztók

elegáns

tavaszi v. nyári öltönyre

3.10 meteres darabokban, azaz 4 bécsi rőf,

- 4-80 frt. finom •
- 6— frt. finomabb, •
- 7-75 frt. még finomabb •
- 10-50 frt legfinomabb •

valódi báránny-gyapjából, valamint felsőkabát-posztók, se-lyemmel átszőtt kamgarnok, nyári loden-, livrée-szövetek, mosható czérenaszövetek, finom és legfinomabb fekete posztó salon-ruhához stb. stb. szétküld utánvét mellett a solidnak s előkelőnek ismert

SIEGEL-IMHOF

posztógyári raktár Brünnben.

Nyilatkozat: Mindenik szelvény 3-10 mtr. hosszú s 136 ctm. széles, tehát teljesen elégséges egy teljes férfi öltönyre.

Nagyobb mennyiség is küldetik. A választott minta szerinti küldésért kezeség vállalatik. 86 14—30

Minták ingyen s bérmentve.

100 literen felüli mennyiségben literenként 7 krajczarral olcsóbb.

Bor-árulás

nagyban és kicsinyben

a „Három Literhez“, Brassó, nagy-utca 504. sz. a.

1888. évi asztali bor, vízhez való, literenként	20 kr.
1885 " " " " " "	25 "
" " Medgyesi ó-bor " "	30 "
" " Villányi burgundi vörös bor " "	50 "
" " Tramini (magyar bor) " "	40 "
1879 " Rizling " "	50 "
1885 " Muskotály, gr. Teleky S. termelése	60 "
1888 " Savoignon, " "	60 "

Jó, izletes és olcsó ételekről gondoskodik Gross János, a ki abbonenseket úgy a házbán, mint a házon kívül alázattal kér.

Literes üvegért 8 krajczár vétetik és fizettetik vissza.

Alkalmas

kőművesek és ácsok

az alólirt részvénytársaság gyára építőhelyén, a botfalvi állomáshoz közel — a Bareza (Tisztaviz) folyó mellett — azonnal munkát kapnak. Az utiköltségek visszafordíthatnak.

A kőműveseknek naponta 1 frt 70 krtól 2 frtig, az ácsoknak 1 frt 60 krtól 1 frt 80 krig fizettetik.

Brassó, 1889. április hó 23-án.

A magyar
czukor-ipar részvénytársaság.

1888. Szent-Mihály napjától fogva bérbeadandó

a szép, nagy rövidáru-kereskedés a főpiacz és lópiacz-szöglet felé, minden üzlethez alkalmas; továbbá a kereskedés fölött fekvő nagy lakás, állva 7 szobából és konyhából.

Tudakozódhatni naponként reggeli 8—10 óráig a háztulajdonosnőnél Klastrom-utca 10. szám alatt az emeletben.

TUTSEK E. temetkezési intézete

Brassó, Nagy-utca 481. sz. alatt, a Tehénpiacz sarkán.

Alapítottott 1879-ben.

Ajánlja a jelen kívánalmaknak megfelelő, dúsan felszerelt raktárát mindennemű temetkezési cikkek, a legolcsóbb félektől a legfinomabb, izléses kiállításukig, — nagyon jutányos árak mellett. Művirág-koszorúk és koszoru-szalagokból nagy kiválasztás. — Bizományi gyári raktár az első bécsi, légmentes, szilárd készülékű

érczkoporsókból.

Saját asztalosműhelyében készített minden fajta fakoporsókat nagyon csinosan és szilárdul készítve, melyeket olcsó árakban árúsít. Saját halotti diszkoci a szükséges halottvívókkal.

Továbbá átvállal teljes kiállításokat is olyformán, hogy az illető gyászolóknak épen semminemű utánjárásuk nem leszen, és ilyeneket az illető vallásfelekezet rendje és szokása szerint olcsó árban intéz el.

Végül pedig bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani hatóságilag engedélyezett

közvetítő és cselédszerző intézetemet,

előre is biztosítván a n. érd. közönséget szolid és egyenes eljárásom felől.

Becsés pártfogásért esd kiváló tisztelettel

TUTSEK E.

(32) 7 24

MINDEN DOHÁNYTÖZSÉBEN

A LEGJOBB

Szivarka Papir

A VALÓDI

LE HOUBLON

Franczia Gyártmány

CAWLEY & HENRY cégtől

PÁRIZSBAN

UTÁNZÁSTÓL MINDENKI ÓVATIK!

Forrást az Osztrák-Magyar monarchiában a 1. B. KANDZIG, Wien.

Brassó, ALEXI könyvnyomdája.